

Ekspertgruppen for det nordiske såråksamarbeid

Referat fra møte 1/17 – København 5.-6. april 2017

Tilstede

Doris Amland

Siv Björklund

Lars-Olof Delsing

Katti Frederiksen

Taina Juurakko-Paavola

Vár í Ólavstovu

Tom Steffensen

Ragnheiður Helga Þórarinsdóttir

Heidi Lønne Grønseth

Guðni Olgeirsson

Avbud fra

Hilde Sandvik

Eva Johansson

Ulla Aikio-Puoskari

Nordisk Språkkordinasjon

Henrik Wilén (generalsekretær, Foreningerne Nordens Forbund)

Anna Enemark (leder, Nordisk Språkkordinasjon)

Maria Eintveit (prosjektmedarbeider, Nordisk Språkkordinasjon)

Thomas Henriksen (seniorrådgiver, Nordisk Språkkordinasjon)

Sandra Lamhauge (praktikant, Nordisk Språkkordinasjon)

Gjester

Bodil Aurstad (seniorrådgiver, Nordisk Ministerråds Sekretariat)

Monica C. Madsen (freelancejournalist ansatt av Nordisk Språkkordinasjon)

Kim Lilholt Ruggaard (Nordkurs)

Lis Madsen (Språkpilotene)

Lene Reichstein Lund (Nordspråk)

Torbjørn Breivik (Nettverket for språknemndene i Norden)

Anna Florén (Perlekursene)

1. Valg av formann/kvinne

Indstilling:

– At ekspertgruppen velger en formann/kvinne som heretter overtar ledelsen av møtet.

Generalsekretær for Foreningerne Nordens Forbund, Henrik Wilén, ønsket velkommen til den nye Ekspertgruppen og innledet en felles presentasjonsrunde.

Leder for Nordisk Språkkoordinasjon, Anna Enemark, tok deretter ordet og initierte at Ekspertgruppen valgte formann/forkvinne. Vár í Ólavstovu ble valgt som forkvinne for Ekspertgruppen for det nordiske språksamarbeid i 2017.

2. Godkjenning av dagsorden

Indstilling:

- At ekspertgruppen godkjenner dagsordenen

Dagsorden ble godkjent.

3. Presentasjon av Nordisk Språkkoordinasjon

Indstilling:

- At Språkkoordinasjonen gir en kort gjennomgang av sin virksomhet

Anna Enemark presenterte muntlig.

Organisering av det nordiske språksamarbeidet

- Det nordiske språksamarbeidet fikk en ny omorganisering i 2014, hvor Nordisk Språkkoordinasjon (NOSK) ble dannet og plassert hos Foreningerne Nordens Forbund (FNF), med et mandat varende ut 2018. Embedsmannskomiteen for utdanning og forskning (EK-U) er styregruppe for NOSK og tar de politiske beslutninger for språksamarbeidet. NOSKs aktivitetsplan for 2017 er godkjent, men NOSK er åpen for kommentarer fra Ekspertgruppen.
- I 2018 skal oppdraget om Nordisk Språkkoordinasjon ut på anbud, og beslutningen om det videre forvaltningsorgan tas høst 2018. I 2017 vil det foretas en evaluering av nordiske språksamarbeidet.

Nordisk Språkkoordinasjons fokusområder i 2017

- NOSK arbeider aktivt med å styrke dialogen med de sentrale aktører. I februar ble det arrangert et seminar med representanter fra alle de sentrale aktører. NOSK har videre innført bevillingsbrev som erstatter de tidligere kontrakter. Her kobles aktørens aktiviteter tydeligere til de aktuelle politiske prioriteringer, konkretiserer deres arbeid og legger til rette for en mer systematisk rapportering.
- Synliggjørelse av initiativer og aktiviteter innenfor det nordiske språksamarbeidet prioriteres. NOSK har bl.a. inngått en avtale med journalist Monica C. Madsen som skal bidra til dette, og vil jevnlig produsere artikler, nyhetsbrev, informasjonsmateriale med mer, som distribueres via forskjellige kanaler. Årets største innsatsområde for synliggjørelse er Nordisk Sprogfest som arrangeres i Aarhus i september.

Seniorrådgiver fra Nordisk Ministerråds Sekretariat (NRMS), Bodil Aurstad, supplerte informasjonen fra Språkkoordinasjonen.

- Det er viktig at man fokuserer på å synliggjøre positive resultater og aktiviteter, og særskilt viktig at beslutningstakerne for språksamarbeidet kan se en overordnet sammenheng mellom de prioriterte tiltak innenfor språkområdet.
- Den kommende evaluering av språkområdet skal se nærmere på hvorvidt organiseringen er gjort på en god/hensiktsmessig måte og om det behøves endringer. Evalueringen skal både se på forvaltningsorganet Nordisk Språkkoordinasjon og på de aktiviteter som finansieres i regi av NOSK. Evalueringen vil ligge klar høsten 2017, hvor EK-U vil motta den. I begynnelsen av 2018 kunne det være opplagt å arrangere et tolkningsseminar på basis av evalueringens resultater.

4. Ekspertgruppens mandat, roller og ansvar; forventninger til arbeidet i gruppen

Indstilling:

- At ekspertgruppen gjennomgår mandatet og diskuterer hva som skal prioriteres og hvordan det skal arbeides i gruppen. På bakgrunn av diskusjonen påbegynner Språkkoordinasjonen utformningen av en arbeidsplan for 2017-2018 til fremleggelse og godkjenning per mail.

Ekspertgruppen gjennomgikk sitt mandat og diskuterte gruppens prioriteringer og arbeidsformer.

Prioriterte oppgaver

Det er i stor grad opp til Ekspertgruppen hva de vil legge vekt på i deres arbeid. Ekspertgruppen vektla noen prioriterte oppgaver:

- Kvalitetsikring av de sentrale aktører og NOSK
- Bidrag til synliggjørelse og profilering
- Fokus på å bygge bro mellom undervisning og kultur
- Arbeide med en oppfølging til nabospråksundersøkelsen «Man skal bare kaste sig ud i det»

En av de viktigste oppgavene for Ekspertgruppen er kvalitetssikring av de sentrale aktører. Dette har vært en stor utfordring for den tidligere Ekspertgruppen, da man har blitt involvert i aktørens

arbeid på et sent tidspunkt – ofte etter beslutninger er tatt og aktiviteter gjennomført. Ekspertgruppen presiserte at det er avgjørende for dem å bli involvert i startfasen i utviklingen av aktørenes arbeidsplaner. Det ble også foreslått at enkeltmedlemmer kan knyttes til spesifikke aktører.

Særlige fokusområder

Ekspertgruppens medlemmer ga i tillegg uttrykk for en rekke andre interessante områder:

- Hvordan man kan få flere og bedre søkere til Nordplus Språk-programmet
- Nabospråkundervisning i skolen
- Fysiske og virtuelle møter mellom barn og unge på tvers av Norden
- Likestilling (språkområdet har ofte overvekt av jenter/kvinner)
- Språklæring blant skandinavere bosatt i Island, Færøerne og Grønland
- Kulturaspektet innenfor språkforståelse
- Synlighet og formidling av de gode historier
- Kartlegge viten om utfordringer, muligheter og begrensninger
- Andrespråksproblematikk
- Bruken av engelsk
- Gi anbefalinger til formannskapet for Nordisk Ministerråd
- Utvikling av læringsportalen Norden i Skolen

Arbeidsformer

Arbeidsformen for gruppen ble diskutert. I tillegg til fysiske møter, kan Ekspertgruppen ha virtuelle møter ved behov. Det er lagt opp til at NOSK kan kontakte gruppen som helhet samt medlemmer individuelt mellom møtene. Det ble også ytret ønske om at de enkelte medlemmene kan påta seg oppgaver mellom møtene. I tillegg diskuterte man muligheten for å arrangere workshops, hvor man blant annet kan invitere andre eksperter og sektorer til dialog.

Det ble besluttet at NOSK utformer en arbeidsplan for 2017-2018 som fremleggelses og behandles per mail.

5. De sentrale aktører – presentasjon og fremtidig samspill med ekspertgruppen

Indstilling:

- At ekspertgruppen får kjennskap til de sentrale aktørers virksomhet og deres aktuelle aktiviteter og eventuelle utfordringer samt diskuterer hvordan samspillet mellom ekspertgruppen og aktørene kan se ut fremover

Representanter fra de sentrale aktører holdt en kort presentasjon om deres virksomhet.

Både aktørene og Ekspertgruppen la vekt på at det var svært nyttig å få etablert en direkte kontakt. Det ble foreslått fra én av aktørene om at man fremover kunne ha en direkte sparring mellom aktørene og gruppen, fordi arbeidet i stor grad handler om faglige spørsmål. Ekspertgruppen foreslo fra sin side at man kunne lage en kartlegging over porteføljen, hvor Ekspertgruppen kunne få et bedre bilde over helheten.

Ekspertgruppen skal ikke fungere som et kontrollorgan overfor aktørene, men være en gruppe som bidrar til virksomhetenes utvikling gjennom gjennom løpende dialog og faglig rådgivning med NOSK og aktørene.

Dag 2 - Oppsamling

Møtets andre dag ble innledet av Språkkoordinasjonens leder, Anna Enemark, og en oppsamling fra dag én.

Kvalitetssikring av de sentrale aktører

Ekspertgruppen ser både utviklingspotensiale, men også utfordringer med tanke på kvalitetssikringen av de sentrale aktører. Det ble presisert at det er viktig å bli involvert i utformingen av kommende årsplaner, og ikke kun evaluere tiltak som er gjennomført. Det ble foreslått å gjennomføre en kartlegging over hva aktørene tilbyr, hva som er felles og tildels overlappende og hvor man kan se hull og mangler. En slik kartlegging bør også ses i sammenheng med hvilke kompetanser fremtiden behøver. Det oppfordres til at den kommende evaluering av det nordiske språksamarbeid også ser nærmere på dette.

Det ble etterlyst en tydeligere kobling til de overordnede politiske mål, og her ble det presisert at det er viktig at også aktørene ser seg selv som en del av en større sammenheng og et felles mål. Samtidig ble det også etterlyst mer systematikk og refleksjon i avrapporteringene.

Norden i Skolen

En diskusjon rundt den digitale læringsportalen Norden i Skolen ble innledet. Dette er en plattform som når ut til den målgruppen man ønsker å nå – barn og unge via lærerne – men det er et behov for løpende utvikling, kvalitetssikring og stabil finansiering. Det ble besluttet at Ekspertgruppen gir NOSK i oppgave å utforme en uttalelse og apell til NMR, hvor det presiseres at Ekspertgruppen anser Norden i Skolen som et viktig redskap og konsept man bør satse på og utvikle – og at det er nødvendig at det sikres en stabil og langsiktig finansiering slik at kvaliteten kan opprettholdes.

6. Profilerings- og kommunikasjonsarbeid, inkl. Nordisk Sprogfest

Indstilling:

- At ekspertgruppen drøfter hvordan gruppen kan bidra til profilerings- og kommunikasjonsarbeidet i det nordiske språksamarbeidet
- At ekspertgruppen noterer programutkast til Nordisk Sprogfest og diskuterer ekspertgruppens eventuelle engasjement

Anna Enemark orienterte muntlig.

NOSK har tilknyttet journalist Monica C. Madsen til virksomheten, som Ekspertgruppens medlemmer også kan benytte seg av til å skrive artikler, kronikker, med mer. I tillegg ønsker NOSK hjelp til å spre det informasjonsarbeidet som produseres for virksomheten. Samtidig må Ekspertgruppens medlemmer også gjerne gjøre NOSK oppmerksom på gode historier som NOSK kan formidle.

Nordisk Sprogfest

Fra den 18.-21. september arrangeres Nordisk Sprogfest i Aarhus i forbindelse med Europeisk Kulturhovedstad 2017. Det blir språksamarbeidets største profileringsinnsats i 2017, med mer enn 25

enkeltstående arrangementer samt nettverksmøter for de sentrale aktører. Språk og kultur er i fokus, og ikke minst språkets betydning for likestilling, integrasjon og inklusjon samt flerspråklighet og mangespråklighet. Sprogfesten har politisk støtte fra det norske formannskap i Nordisk Ministerråd.

Sprogfesten skal først og fremst være en plattform for det nordiske språksamarbeid og skape synlighet. Målgruppen er primært faglige miljøer og unge voksne i Aarhus, men det arbeides aktivt for å få hele Norden representert innholdsmessig og detalkermessig. Ekspertgruppen uttalte at Sprogfesten peker i en del forskjellige retninger, som gjør at identiteten er litt uklar. Dette kan samtidig være noe Ekspertgruppen kan bidra til å utvikle.

Ekspertgruppen ønsker å involverer seg i Sprogfesten, enten direkte i forbindelse med planleggingen, i arrangementer eller indirekte ved å profilere festen. I tillegg råder Ekspertgruppen over 200.000 DKK som skal gå til profilering av det nordiske språksamarbeidet. Ettersom Sprogfesten er det største profileringsredskapet i 2017, støttet Ekspertgruppen at noen av midlene kan allokeres til Sprogfesten.

7. Kulturens rolle i forhold til språkforståelse

Indstilling:

- At ekspertgruppen drøfter forslag om undersøkelse av kulturens rolle med tanke på å øke språkforståelsen

Anna Enemark orienterte om NOSKs innsats rundt kulturens rolle og betydning for språkforståelse.

NMR har lenge hatt fokus på å styrke samspillet mellom de to sektorene kultur og utdanning, og kultur anses som et viktig virkemiddel for språkforståelse. Det er dog mye som tyder på at det behøves en nærmere undersøkelse av hva dette betyr i praksis. NOSK har foreslått å lage et seminar på Gøteborgs bogmesse som tar opp spørsmål rundt temaet samt produsere en essaysamling som fokuserer på dette.

Ekspertgruppen uttrykte noe skepsis over hvorvidt det er en målgruppe for en slik essaysamling. Det ble bestemt at NOSK starter med å invitere personer med forskjellig bakgrunn og relasjon til språk og kultur til å skrive bidrag/essays som publiseres via NOSKs kanaler, hvor også Ekspertgruppen kan bidra. Heretter vil det ses om arbeidet gir grunnlag for å lage et senere seminar.

8. Opfølging på nabosprogsundersøkelsen: Man skal bare kaste sig ud i det.

Indstilling:

- At ekspertgruppen drøfter og tar stilling til hvordan bestillingen fra Nordisk Ministerråd om forslag til oppfølging av undersøkelsen kan utformes

Forkvinnen for Ekspertgruppen, Vár í Ólavstovu, presenterte bakgrunn og innhold i nabospråksundersøkelsen «Man skal bare kaste sig ud i det».

Í Ólavstovu satt i styregruppen for undersøkelsen, som ble utført av lingvist Eva Theilgaard Brink. Undersøkelsen ble initiert og igangsatt av det danske formannskapet i Nordisk Ministerråd. Undersøkelsen var et pilotprosjekt, og hovedformålet var å avdekke problematikker og gjennomgående trekk for språkforståelsen blant unge i Norden.

Nordisk Ministerråd har bedt om at NOSK kommer med forslag til hvordan man kan følge undersøkelsen opp, og hvordan fundene kan formidles til relevante målgrupper.

Ekspertgruppen mente at man eventuelt kunne foreslå en nordisk medfinansiering av en doktorgradsavhandling, og at en slik oppfølging bør være kvalitativ. Et alternativt forslag er et forskningsprosjekt som bygger videre på den eksisterende undersøkelsen.

Det var enighet om at for å få bedre kvalitetssikring av det nordiske samarbeid, behøves også bedre innsikt. Det ble besluttet at Ekspertgruppen formulerer et skriv som legger frem disse forslagene samt påpeker verdien og den nordiske nytte av en videre satsning. Vår í Ólavstovu lager et utkast som formidles til gruppen for kommentarer.

9. Neste møte

Språkkoordinasjonen lager en arbeidsplan for Ekspertgruppen, hvor neste møte fastsettes.

10. Evt.

Intet.

Bilag:

Forslag til arbeidsplan 2017-2018

Vårs presentation

Henvendelse til Nordisk Ministerråd vedrørende Norden i Skolen